СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLII. Ч. 289. Джерзи Сіти, Н. Дж., вівторок, 11 грудня, 1934.

VOL. XLII. No. 289. Jersey City, N. J., Tuesday, December 11, 1934. THREE CENTS.

УРЯД ЗА ПОСТІЙНУ „НАЙРУ"

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт уже викінчив пляни реорґанізації уряду відбудови краю, котрі він думає предложити конґресови як основу постійної орґанізації урядових обмежень про продукції й торговлі.

З плянів видно, що уряд покидає вже свій намір нормувати ціни товарів та контролювати далі продукцію поза те, що робиться тепер. Уряд думає вдержувати в обовязуючій силі постанови, що мають на цілі не допускати до нечесної конкуренції. Справи робітничих відносин мають бути далі відділені від справи уряду відбудови краю та належати до Краєвої Робітничої Ради.

ЗАГАЛЬНА НАГІНКА НА ПАЧКАРІВ НАРКОТИКІВ.

ВАШИНҐТОН. — Федеральний уряд почав по всьому краю нагінку на пачкарів наркотиків. Арештовано за два дні в Злучених Державах коло 700 осіб. В самому Ню Йорку арештовано 15. Головний осідок, кажуть, був у місті Болтимор.

Уряд думає далі вести нагінки, поки зовсім не прочистить край з пачкарських орґанізацій.

ВЕЛИКЕ ЛАНЦЮХОВЕ ПІДПРИЄМСТВО ЗАКРИВАЄ КРАМНИЦІ.

НЮ ЙОРК. — Відоме ланцюхове підприємство, Джеймс Ботлер Ґросері Ко., що має лише в Ню Йорку 300 крамниць, постановило закрити 83 крамниці, подаючи за причину потребу щадження та невиплатність цих крамниць.

Заряд заперечує чутки, що буцімто він має клопоти зі своїми робітниками, але робітники підприємства, почувши про закриття крамниць, постановили вийти на страйк, бо вважають закриття посуненням підприємства проти юнії.

БОРОТЬБА ЗА РЕПРЕЗЕНТАЦІЮ АВТОМОБІЛЬНИХ РОБІТНИКІВ.

ДІТРОЙТ (Мішиґен). — Американська Федерація Праці виступила проти урядового пляну вибору представників автомобільних робітників.

Федерація каже, що плян пропорціональної репрезентації є несправедливий та вимірений специяльно проти Федерації Праці. Вона домагається, щоб робітників представляла та юнія, за котру стоїть більшість робітників.

ЛЮДИ ДАЛІ МРУТЬ ВІД КЕПСЬКОГО АЛЬКОГОЛЮ.

ПОРТЛЕНД (Ореґон). — За один день померло тут 12 осіб від затроєного алькоголю. Розсліди урядових хеміків показують, що їм дали пити денатурованого алькоголю. Всі випадки смерти трапилися в бідній частині міста, положеній на морськім фронті.

ПЕРШІ ЖЕРТВИ ЗИМИ.

НЮ ЙОРК. — Перші навідини сьогорічньої зими, що проявилися сильним обниженням температури на цілім східнім побережу Злучених Держав, уже потягнули за собою жертви в людях.

Японський корабель „Вікторія", що плив з Гамбурґа до Филаделфії, вислав з Атлянтійського океану заклик за поміч, подаючи, що буря зіпсувала його машинерію та здала його на ласку й неласку хвиль. Депеша додає, що через бурю згинув капітан і перший офіцир корабля.

НЕ ХОЧУТЬ ПОРОЗУМІННЯ З БОЛЬШЕВИКАМИ.

НЮ ЙОРК.—Стейтовий комітет соціялістичної партії відкинув пропозицію злученого фронту соціялістів і комуністів, за котру заявився краєвий комітет партії на своїх недавніх зборах у Бостоні.

Заряд стейтової партії заборонив відділам партії в цім стейті входити в якінебудь спільні акції з комуністами.

НОВІ ЗЕМЛЕТРУСИ.

ТЕҐУСІҐАЛЬПА (Гондурас). — У неділю трапилися тут нові потрясення землі. У землі потворилися довгі й глибокі щілини. Багато мешканців утікає в гори, лишаючи на місці все своє майно.

Втікачі з міста Санта Ріта подають, що з усіх домів цього міста стоїть ціла тільки одна годинникова вежа міста. Годинник на вежі ще й досі показує на 8 годину 26 мінут, коли скоївся найсильніший землетрус.

МІСТО ВИТАЄ ЦІКАВОГО ГОСТЯ.

НЮ ЙОРК. — Місто Ню Йорк відвідує тепер д-р Ален Рой Дефо, лікар маленького канадійського містечка Календер. Міський уряд Ню Йорку вважає його своїм урядовим гостем та робить йому такі почести, які колись роблено Линдберґови по перелеті Атлянтійського океану, Ґертруді Едерле по перепливі Анґлійського каналу, або ґенералови Бальбови за командування масового перелету океану. Д-р Дефо величають за те, що він удержав при життю 5 близнят, що вродилися в родині Джонів у Календері.

АРЕШТУВАННЯ АДВОКАТА.

На приказ прокуратора окружного суду в Катовицях арештовано Богдана Хожельського, якому закидують надужиття підчас ліцитації рухомого майна князя Пщинського та фальшування документів. Це арештування викликало на Горішньому Шлеську велику сензацію.

ОТРУЯ АБО ШИБЕНИЦЯ.

На основі розпорядку президента естонської держави введено в Естонії нову карну процедуру, що вводить зміну в карі смерти. Набудуче кару смерти в Естонії будуть виконувати під контролею прокураторії, при чому засудженому вільно вибирати смерть або на шибениці або від отроєння. Як засуджений хоче, щоб його отруїли, то директор вязниці має приказати катови, щоб дав йому отруї. Колиж в останній хвилині засудженому не стане відваги отруїтися і він не зажиє отруї до 5 мінут, кат має його повісити. Про рід отруї рішає санітарна влада.

РИБА ВТЕКЛА ЗІ СТАВУ ДО РІКИ.

В Руднику, пов. Жидачів, незнані злодії хотіли красти рибу зі ставу і спустили заставу. Наслідком отворення шлюз відплили до Дністра 60 сотнарів риб і 10 сотнарів нарибку. Власник, Влад. Полянський, має шкоду на 15 тисяч зл.

ФАЛЬШИВІ МОНЕТИ В РУМУНІЇ.

В останньому часі в цілій Румунії появилися масово фальсифікати 100-левових монет. фальсифікати виконані так досконало, що годі відріжнити їх від правдивих. Уряд рішив стягнути 100-левові монети зовсім з обігу і заступити їх іншими, які трудніше підробити.

РИБИ НЕ ЛЮБЛЯТЬ КАВИ.

На бразилійському побережі сильно обнизилась риболовля. Коли почали шукати причин цього явища, ствердили, що винна цьому кава, яку викидали в море. Кава має у собі щось такого, від чого риби втікають.

НАПАД ҐОРИЛЯ НА СТОРОЖА.

В берлінському зоольоґічному городі любимцем публики є веселий ґориль, Боббі. Цими днями до його клітки ввійшов сторож, щоб спонукати Боббі до продукцій. Боббі був у виїмково кепському гуморі і кинувся на сторожа. Повалив його на землю, пірвав йому убрання і був би задушив сторожа, якщо в пригоді не став би шимпанс, що бавився в другому куті клітки. Крик зібраної публики звернув його увагу на борсання сторожа з ґорилем. І він хапає батіг сторожа і бє ним ґориля. Заскочений такою поставою свого товариша неволі, ґориль випустив сторожа зі своїх лабет і втихомирився.

ЛЮДОВІ ДОМИ У БРІДЩИНІ.

В Паликоровах, Суході і Болдурах відбулися в останньому часі посвячення нових людових домів. Незабаром відкриють знову кілька домів, так, що у брідському повіті буде цього року 17 людових домів.

ПОМЕР ОСТАННІЙ ВИБОРНИЙ ОТАМАН ДОНСЬКИХ КОЗАКІВ.

В Парижі помер останній з вибору отаман донських козаків, ґенерал бувшої російської армії, Африкан Богаєвський. Небіжчик походив зі старої козацької сімї. Після революції брав участь у домашній війні, а в 1919. р. вибрано його отаманом донських козаків. На еміґрації ґен. Богаєвський проводив обєднаними орґанізаціями донських, кубанських і терських козаків.

НЕЗВИЧАЙНИЙ ВИПАДОК ЗАТРОЄННЯ ОЛОВОМ.

У німецькім „Часописі хеміків" стрічаємо нотатку про затроєння оловом серед дуже цікавих обставин. А саме це затроєння ствердили в одного робітника, якого в крови знайшли кілька міліґрамів олова на один літр. Затроєння обявилося сильними болями та ломанням у ногах і руках. Докладні досліди виказали, що це олово походить зі студні, що мала оловяні рури. Затроєння оловом цього робітника датувалося від хвилини, коли цей робітник получив свій радієвий апарат з землею при помочі згаданої оловяної рури. Перехід олова до води викликали слабі електричні струми, які переводять олово у розчин. Як тільки робітник усунув радієве уземлення до оловяної рури студні, олово зникло з води,

„БІДНИЙ ЖИД — ДУРНИЙ ҐОЙ".

Є собі в добромильському повіті село Лібухова. Село чисто українське. Ніхто ним не журиться, живе воно своїм „патріярхальним життям, як „діди і прадіди жили". Читальні „Просвіти" не хочуть, за „Рідну Школу" нічого не чули, кооператива була, але впала — одним словом, „примірне село". В такому селі (а скільки їх іще є!) одиноким, хто тішиться довірям, є, очевидно, Йойна! І в нашій Лібуховій відчинив собі жидок Йойна молочарню. Панове поперли з молоком! Носили так Жидови молоко два місяці, терпеливо очікуючи, коли Йойна піде до міста по гроші і заплатить. Вкінці Йойна пішов... Всі чекають... Уже вечір, а Йойни нема!

Прийшов пізно вночі і розплакався перед людьми, мовляв: ішов лісом, напали бандити, накинули мішок на голову і... гроші вкрали. Він бідний, заклинає їх, щоб йому подарували. І щож думаєте? Пішли може панове шляхта на поліцію, довідатися, чи був дійсно напад, а може заскаржили Жида до суду? Де там! Наші люди порадилися між собою, а вкінці вирішили: Щож! Вони через це молоко не збідніють, а бідний Йойна не має звідки платити. От вам наші люди.

ҐІЛЬОТИНА ЗА 30 ТИСЯЧ ФРАНКІВ.

Велике зацікавлення серед мешканців околиці костела Ст. Жіліян ле Повр у Парижі викликало виставлення перед костелом ґільотини з часів великої революції. Не довго довелося чекати на вияснення, чому цю страшну машину витягнено з закамарків: її закупив один аматор старовини (купець з Тур) за 30 тисяч франків.

ВЕСЕЛЕ ЧУДО НАД ВИБОРЧОЮ УРНОЮ.

Як пише вшехпольська „Ґазета Варшавска", на зібранні воєвідської ради ББ в Любліні секретар, Ліс-Блонський, складав звідомлення про перемоги ББ підчас громадських виборів. В запалі красноречивости навів він м. ін. приклад — Спічину в любартівськім повіті, де до громадської ради на загальне число 14 членів санація здобула... 16 мандатів. На салі повстав реґіт. Сміялися всі разом з воєводою Рожнецьким. „Ґазета Варш." зазначує: „Бувало підчас виборів, що після почислення голосів листа ББ діставала більше голосів, ніж було голосуючих. Одначе це перший випадок, що ББ дістала більше мандатів, ніж було до здобуття".

ЩО ГРОЗИТЬ МОСКВОФІЛЬСЬКИМ УСТАНОВАМ.

Як відомо, „общество Качковського", Ставропигійський Інститут і деякі інші москвофільські установи виставили свого часу на ратунок банку „Защита Земли" векслі на значні суми, ручаючи своїм майном за операції того банку. Тому, що „Защита Земли" опинилась у ліквідації, названі установи мусять тепер заплатити ті суми, які вони ґарантували своїми векслями. Так отже „общество Качковського" має заплатити понад 100,000 зл., Ставропигія 40,000 зл., інші установи коло 40,000 зл. В найгіршому положенні опинилось „общество Качковського", яке мусітиме мабуть продати свою каменицю при вул. Валовій у Львові, тимбільше, що „Банк Рольни" вже виступив супроти нього з домаганням заплатити негайно 47,000 зл. Згадані москвофільські товариства, як довідуємося, роблять заходи, щоб добитись розложення тих сум, які на них припадають, на довголітні рати.

АСИРІЙЦІ ФАБРИКУВАЛИ СКЛО.

Недавно віднайшли клинове письмо з часів короля Ассурбаніпаля. Як подає анґлійський „Журнал хемічного виховання", у цім письмі знаходяться цікаві замітки про те, як знаменито вміли Асирійці фабрикувати скло. Отже довідуємося з цього письма, що асирійські склярі виробляли наперед як півфабрикат безбарвне скло, що мало високий відсоток алькаліїв. Це звичайне скло переробляли потім на барвисте, додаючи окисів металів. До закрашування скла вміли вже вживати й золота. Приписи, що збереглись у згаданім клиновім письмі, вказують на те, що Асирійці виробляли скло найріжніших барв.

ПРИПИНИЛИ ДІЯЛЬНІСТЬ ЩЕ ОДНОЇ КООПЕРАТИВИ.

Розпорядком дубенського старости припинено діяльність ще одної української господарсько-споживчої кооперативи на Дубенщині, мабуть 37-мої з черги, в селі Ярославичах. Ця кооператива є одною з перших на Волині, бо існує вже кілька літ. Староство вимагає попереднього затвердження пляну помешкання і уладження крамниці кооперативи і зажадало крім давніше вплачених до староства на цю ціль 85 зл. іще 46 зл. на виїзд комісії для оглядин. Але до того часу наказало припинити всяку торговлю в кооперативі.

„ТЕРОР ПРОХОДЖУЄТЬСЯ ПО ПОЛЬЩІ" — ПИШЕ АНҐЛІЙСЬКА ҐАЗЕТА

ЛЬВІВ. — „Ґазета Поранна" з 20-го листопада містить статтю під заголовком „201 наклепів в анґлійській статті про Польщу". В тій статті редактор нападає на лондонський часопис „Дейлі Експрес", називаючи його бруковим, за те, що помістив статтю під наголовком „Терор проходжується по Польщі". Разом зі статтею, каже польська ґазета, поміщено там ще й мапу Польщі, на якій третина Польщі є темно виточкована, а на точках видніє напис „Українська меншина". В анґлійській статті пишеться, що в Польщі лютує такий терор, який лютував колись в Ірляндії. На населення пущено військо, поліцію та узброєних „Стшельцуф". Державні вязниці переповнені. Анґлійський журналіст, Френк Овен, пише далі, що в Польщі є 6 мілiонів Українців, котрі є частиною великого українського народу, що має 43 міліони голов. Українці в Польщі, пише він, живуть у неволі під загрозою винародовлення. На думку Овена, Українці є історичною великою могутністю, а їхня культура датується з далеко скоршої доби, як польська культура й московська. Україна, каже він, була батьківщиною славянської раси. І якщо вона обєднається, кінчить Овен, то Польщі грозитиме з її боку величезне нещастя.

Передаючи те все, „Ґазета Поранна" пише, що анґлійський журналіст сказав неправду в 200 віршах 201 разів.

ЖИДИ В ПОЛЬЩІ ЗБРОЯТЬСЯ.

ВАРШАВА (Польща). — „Дзєннік Бидґоскі" з 18-го листопада б. р. містить статтю, затитуловану „Нахабство Жидів у Польщі". В піднаголовку до статті пише таке: „Для яких цілей сіоністи бажали здобути зброю? Чи проти Арабів?"

А потім описується вибух петарди в львівській домівці жидівської військової орґанізації, „Трумпельдор". Далі пишеться про судову розправу в Люблині, де суджесо двох Жидів, що намовляли вояків, щоб за готівку продати їм полкову зброю. Обвинувачені, запитані, чому це робили, відповіли, що на приказ сіоністично-ревізіоністичної орґанізації. „Ґазета Варшавска" пише щодо цього таке: „Отже невинна спортова орґанізація скуповувала зброю. Скуповувала її нелеґально і без відома влади. Щобільше: намагалася її викупити від вояків, уводячи чинник деморалізації в ряди. Польську, українську чи німецьку орґанізацію, що їй доказалиб таку поведінку, напевно розвязалиб".

ТОРГУЮТЬСЯ, ЯК АЗІЯТИ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — Нема сумніву, що в Лізі Націй панує велике напруження зприводу конфлікту між Югославією й Угорщиною. Спершу симпатії були по стороні Югославії, але вони зникли, як надійшли відомости про масове виселення Мадярів з Югославії. Та є такі, що кажуть, що і Мадяри і Серби винні, бо Мадяри вже давніше викидали Сербів зі своєї землі. До того як одні так і другі більше кричать і відгрожуються, цілком на азійський лад, щоб противника застрашити. А ставлять великі домагання, щоби було з чого спускати.

ВЕТЕРАНИ ПОБИЛИ ПОЛІЦАІВ.

ПАРИЖ. — Ветерани світової війни відбули демонстрацію, щоб запротестувати проти проволоки в управильненню інвалідських платень. Поліція хотіла розбити демонстрацію. Тоді інваліди розпочали з поліцією бійку, покористуючись при тім милицями, які служать їм підпорою в ходженню. І так побили деяких поліцаїв, що їх відвезено до шпиталів.

БОЛЬШЕВИКИ НЕ ПЛАЧУТЬ, ТІЛЬКИ МСТЯТЬСЯ.

МОСКВА (Росія). — Терор продовжується. Бувший голова українського відділу ОДПУ (давнє Чека), Д. Мануїльський, заявив на похороні Кірова, що „большевики не можуть плакати, а тільки мститися". Ходять чутки, що між тими, що їх тепер розстрілюють, є значне число давніх чекістів.

БЕРУТЬСЯ ПЕРЕБУДОВУВАТИ КИЇВ.

МОСКВА. — „Правда" знову розписується широко про пляни розбудови і перебудови Киева. Та покищо все це є тільки — на папері.

ВИПУСКАЮТЬ 2,500 НАЦІСТІВ НА ВОЛЮ.

ВІДЕНЬ (Австрія). — Цілком несподівано звільнено з концентраційних таборів 2,500 запроторених там націстів. З того вносять, що відносини між Австрією і Німеччиною нагло змінюються на краще.

СОВЕТИ ШЛЮТЬ ЩЕ ОДНУ МІСІЮ.

МОСКВА. — Совети висилають до Америки своїх малярів, які влаштують у Филаделфії виставу. Найкращим малярем вважають Олександра Денейка, років 35, сина залізничного робітника. Олександер студіював у Харкові.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holiday at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. „Свободи": BErgen 4-0237 — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЯК ДОВГО ТАК БУДЕ?

Від кількох уже місяців висів над Европою страх наближаючоїся війни через нерозвязання справи сарської округи. Чим більше наближався реченець голосування в окрузі, що мало би вирішити її державну приналежність, тим більший страх збирав Европу перед війною. Як би не випало це голосування, війна виглядала великою можливістю. Виграє Німеччина, пірватися на війну може Франція. Виграє Франція, почне авантуру Німеччина. Казали, що навіть як Німеччина буде тільки бачити можливість, що вислід голосування піде проти неї, то вона до голосування не допустить, а анектує сарську округу, як анектувала Польща Галичину або Вильну.

Тому й відітхнула Европа трохи вільніше, коли французький і німецький уряд добилися нарешті угоди в цій справі. Угода ця полагоджує справу настільки, що вдоволяє обі сторони, бо кождій стороні друга уступила: Франція зі своєї постанови, ніколи не віддати Сари Німеччині, Німеччина зі своєї внутрішньої нетолерантної політики. Прислужилася цій угоді Ліґа Націй.

Та щойно Европа відітхнула, а вже в іншій стороні Европи виринає друга справа, яка теж легко може довести до кровопролиття. Цим разом мир Еврпи стала колотити Сербія. Вона ще від часу замаху на її короля не поводиться нормально, а наскрізь гістерично. Недавно вона виступила перед Ліґою Націй з широким протестом зприводу вбивства свого короля, а протест цей скермувала не стільки проти Хорватів, що цей замах готували, скільки проти Мадярщини, що, мовляв, у себе заговірників переховувала. В своїй гістерії сербський уряд постарався, що з ним виступили ще уряд румунський і уряд чехословацький та виразно заявили свою солідарність з Югославією. Та ще й цього було замало сербському урядови, бо як Угорщина заповіла сильний спротив проти сербського протесту, то Югославія, як та пещена дитина, відразу поступила, гейби вона вже доказала, що Угорщина мачала пальці в убивство короля Сербії. Югославія стала викидати з краю всіх Мадярів. Прогнання тисяч людей наробило масу лиха й цим людям і Мадярщині, на котру через те впав тягар удержувати депортованих. Не дивниця, що це до живого обурило не тільки пошкодованих, але й ширший світ. Щоб здушити обурення, Серби знову візвали помочі держав малої антанти й ця вже подзвонює шаблями, грозячи Мадярщині війною, як вона важиться відповідати на провокацію.

На щастя для Европи проти війни малої антанти проти Мадярщини виступають великі держави. Дуже можливо, що їм удасться й цю небезпеку заглаїти.

Одначе, як довго буде можна в цей спосіб латати мир Европи?

ПРО ЩО ГОВОРЯТЬ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА

1. ПРОЦЕНТИ.

Секретар одного з відділів доносить про одну членицю, яка напастувала відділових урядників за те, що вона не дістає від У. Н. Союза проценту від своїх вкладок.

Члениця казала: В американській асекурації дає компанія заасекурованому вже по році процент від його грошей. А як хто не може платити, то асекурація не пропадає. А того всього в Союзі нема.

Відділові урядники пояснили члениці, що вони не знають такої асекурації в цілім світі, щоб вона асекурованому на посмертне платила по році процент, бо нема навіть тоді ще від чого платити. За те є правда, що по трох роках плачення вкладок можна дістати малу суму як зворот готівкою, або можна мати виплачену грамоту на певну суму аж до смерти, або можна дістати безплатне продовження на повну суму обезпечення, але тільки на обмежений час.

Далі урядники пояснили члениці, що колиб вона стояла в У. Н. Союзі в нових родах обезпечення, то по трох роках плачення вкладок малаб такісамі права на зворот готівкою, або на позичку, або на безплатне продовження на повну суму обезпечення, але тільки на обмежений час.

Члениця, вислухавши те все, каже:

„З того, що ви мені тут наговорили, виходить, що якби я була себе обезпечила відразу в нових родах обезпечення, то малаб усі ті права, про які кажете; а що я є в старім роді, то їх не маю. Ну, тепер я розумію".

Я певний, пише секретар, що такесаме діється й по інших відділах. І якби так усюди пояснювано докладно членам, як справа мається, то тоді зрозумілиб, що наш У. Н. Союз дає все те, що дають інші подібні орґанізації. А крім того ще багато більше, коли брати під увагу інші справи: народні, товариські, культурні й т. д.

2. ПРО МОЛОДЬ І КЕРМУ В У. Н. СОЮЗІ.

На зборах одного відділу члени обговорювали справу молоді, про що доносить нам один з приявних на нарадах членів. Він пише між іншим таке:

„Один молодий член, тут уже роджений і вихований, питає відділових урядників, як це треба розуміти, що ми пишемо й говоримо, що „молодь має перебрати керму У. Н. Союза в свої руки". Він каже, що таке говорення і писання є шкідливе, бо воно викликує непорозуміння. Хто з молоді думає поважніше, — казав той молодий член — той розуміє, що колиб це дійсно сталось і „нагло" старі передали молоді цілий Союз, то нічого доброго з того не вийшлоб. Але важніше те, що молодь думає, що вона має право до Союза, навіть не стараючися стати його членом. І це є найгірше. Тим шкодимо собі найбільше. Бо молодь мусить відчути, що її ніщо не прийде легким коштом. Їй ніщо за ніщо не належиться. У. Н. Союз вона дістане у свої руки і буде з нього мати більші користи ніж їх мали батьки наші. Але, — казав далі той молодий член — вона мусить тою інституцією дорожити, мусить її пильнувати, мусить набути членство з Союзі і мусить у ньому працювати, як працювали її батьки.

„Признаюся, що, слухаючи того молодого члена, я не міг з дива вийти. Я ще такого слова тут в Америці не чув від молоді. Він так розумно питав старих відділових урядників про Союзові справи і робив такі розумні завваги, що ми, старші, тільки споглядали з дива один на одного.

„Я рішився про те написати до головної канцелярії й „Свободи", бо про такі справи приходиться відділовим урядникам нераз говорити. Думаю, що їх треба так розуміти, як розуміє той молодий член нашого відділу".

БАТЬКІВСЬКА ЗЕМЛЯ.

Батьківська земле, краю коханий,
Всім нам свята Україно,
Для Тебе жити, Тобі служити,
За Тебе вмерти Єдину!

За Твої гори, ниви і море,
За їх довічну свободу,
За Твою славу, честь і державу,
За щастя Твого народу.

УКРАЇНА Й ТУРКЕСТАН

Велику увагу повинні ми, Українці, присвятити народам, що подібно, як і велика частина нашого народу, є поневолені Москвою. Це зокрема відноситься до тих народів, що заселюють Туркестан.

Туркестан має для нас значіння як найближчий наш сусід, з яким вязали й будуть вязати нас ріжні спільні інтереси; вяжуть нас не тільки політичні інтереси, але і наші кольоністи, що складають значну частину з 600,000 усіх кольоністів на теренах Туркестану, що нараховує загально коло 12 міліонів населення. Так, напр., місто Вірний (Альма-Ата) має 10.7%, Авпія-Ата 7.1%, Тиш-Пек (Фрунзе) 5.4% Українців. Зріст Українців у Туркестані в останніх роках значно збільшився, бо Українці „сепаратисти" сотками тисяч ішли „добровільно" чи під примусом з України в Туркестан шукати кращої долі.

Народи, що заселюють Туркестан, мають національну свідомість, хоч і не є вона на належній висоті. Цю національну свідомість можна при певних активних впливах між автохтонами збоку характерних кольоністів перетворити в один **туркестанський націоналізм.**

Населення, що складається з Кірґізів, Туркменів, Сартів, Узбеків та інших східніх народів, від часу заведення залізниці через туряцьку рівнину, почало, крім хліборобства, займатися й торгівлею, а особливо торгівельний хист виявили Сарти. Одначе хліборобство й тепер залишилось основним джерелом матеріяльного існування населення, так, як це було й за давніх часів. Заводнюючі канали, що йдуть із річок у ріжних напрямках Туркестану, зробили з деяких частин туркестанських пустинь цілком придатний ґрунт навіть для високо-інтензивних культур, а також для збіжа (нпр., семиричинська округа дає доброї якости пшеницю). Родяться там теж південні овочі, риж, тощо. Досить розвинене шовководство, а заслугує на увагу можливість широкого розвитку скотарства. Але основне значіння Туркестан має як постачальник, і то з широкими можливостями, бавовни, що підносить його економічне значіння (особливо для України), як природнього постачальника текстильної промисловости. Можливости наводнення пустинь (Каракум, Казіакум, Усть-Ірт) дають надії на значне розширення площі, придатної для хліборобства.

Урожайні площі Туркестану були нераз причиною боротьби між автохтонним населенням і кольоністами. Москва, щоб закріпити свою владу над Туркестаном, почала насильно кольонізувати ліпші землі своїми людьми, й то за способом козацьких осель. Це приводило до сильного спротиву автохтонів; так, напр., у семиричинській окрузі були нераз кріваві заверюху, коли то Кірґізи поголовно вирізували кольоністів. Та головною причиною тих заворушень був національний антаґонізм між поневоленими автохтонами й пануючою Москвою, що своєю брутальністю й жорстокістю поставила все населення в непримирно-войовничу позицію. Що більше, приходило до частих масових, хоч і зле зорґанізованих повстань, що їх (напр. місто Коканд і Джізак) Москва жорстоко здушувала. Хоч Москва цупко тримає Туркестан у своїх руках, але всежтаки можна сказати, що, за винятком України, Москва ніде така непевна свого дальшого панування, як у Туркестані. Тому то й хапається терору, й тому просто фізично винищує поневолені нею народи. Але й під тиском Москви зростають чинні вияви національної ворожнечі до Москви, а головно це помітне між Кірґізами та Сартами.

Коли Україну називають мостом між Европою й Азією, то Туркестан, беручи на увагу його ґеополітичне значіння, можнаб назвати головною трибуною Заходу на північну й західню Азію. Для народів Туркестану терени України є вікном на Захід.

Москва тримає Туркестан не тільки з причини економічного характеру, але й тому, що він є мостом до Перського заливу, Афґаністану та Індії. Та московський гнет привів туркестанські народи не тільки до відпорности, але й примусив їх оглядатися на всі боки за ратунком. Тому, що Туркестан не є економічно самовистарчальним, а що більше не творить однієї етноґрафічної цілости, а збір ріжних народів, слабо повязаних між собою та без сильної обєднуючої їх національної ідеї, — то народи Туркестану, щоб скинути гнет Москви й на майбутнє забезпечитися з тим, хто дасть їм помічну руку в боротьбі з Москвою та ліпші від теперішніх можливости політичного й господарського розвитку.

Й ось у звязку з тим виринає справа України. Ми, Українці, повинні подати туркестанським народам помічну руку в їх боротьбі проти Москви, пробудити в свідомости тих народів їхні національні інтереси, надати їм ясної виразної форми, повязати їх з нашими інтересами, і скерувати нові, пробуджені сили, до спільного порахунку з Москвою.

Зокрема наші кольоністи в Туркестані повинні поставити собі повищу мету й підготовити її здійснення в часі, чинного зриву цілої нації до останньої розплати з своїми ворогами.

Вдячну ролю може сповнити й еміґрація з Туркестану, підготовляючи ідейне підложе для тих великих завдань.

Ю. Артюшенко.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

ПРИЗНАННЯ И ВИНА.

Одна школа Товариства Етичної Культури в Брукліні розписалася широко в ґазетах про те, що один з її учениквів, всього піввосьма року життя, має інтеліґенцію 17-літньої людини.

На другий день одна з учительок публичної школи виступила в ґазетах з протестом проти розголосу, який собі робила школа Товариства Етичної Культури. Каже вона, що хлопчина був передтим у публичній школі й ця публична школа повинна дістати признання за інтеліґенцію дитини.

Що буде, як цей хлопчина колись утратить цю інтеліґенцію або покажеться нездібним її вживати? Хто за це схоче взяти відповідальність?

РОЗГОЛОС ІНТЕЛІҐЕНЦІЇ.

Чи можливе таке?

Власне про це заговорили люди з приводу розголосу, який ґазети зробили для двох хлопців у Ню Йорку, з котрих один має за мірилами інтеліґенції Бинета-Саймона 195 пунктів, а другий аж 230.

Пригадують, що від віків траплялося таке, що діти, які проявляли велику інтеліґенцію в школі, пізніше в життю її не проявляли. І навпаки, діти, що в школі вважалися тупаками, в пізнішім життю показували великий розум.

Розглядаючи причини цього явища, вчені навіть приймають за факт, що розголос великої інтеліґенції молодої дитини шкодить дитині. Він ставить дитину в неприродне, напружене положення. Розголос штовхає її до надзвичайних зусиль, які часто кінчаться для її ума катастрофально.

ЯК НЕ ПО КОНЯХ, ТО ПО ГОЛОБЛЯХ.

Від надзвичайних зусиль ратуються тільки такі надзвичайно інтеліґентні діти, що стають певні своєї надзвичайної інтеліґенції. Та такі діти стають гордими на свою інтеліґенцію. Вони важають своїх ровесників за тупаків і багато нижчих від себе.

Можемо знати, чи легко жити з такими людьми, що привикли дивитись на інших згори. І чи легко потім живеться їм самим, як з ними інші люди не хочуть товаришувати?

На подібні наслідки розголосу натякували недавно виховники, кажучи, що розголос, який ґазети й люди дають молодим атлетам, звичайно тих атлетів ломить.

ПОТІХА ТИМ, ЩО МАЮТЬ „НЕІНТЕЛІҐЕНТНІ ДІТИ".

Тому люди, що мають досвід з вихованням дітей, радять родичам не журитися тим, що якась-там дитина має високу інтеліґенцію. Не натискайте свого Ивана, щоби їй доріввняв. Не робить Іван добре рахунків, не журіться: Шекспір, найбільший поет світа, теж рахунків не вмів.

Зрештою, кажуть ще інші психольоґи, мірення інтеліґенції методою Бинета-Саймона не є такий досконалий, незаводний і непомильний спосіб мірення інтеліґенції. Як з такого мірення вийде, що Джим має 230 ступнів інтеліґенції, а Іван тільки 115, то не думайте, що Джим два рази розумніший. Крім системи Бинета-Саймона є ще інші способи мірення інтеліґенції, і відповідно до них Іван може буде інтеліґентніший, ніж Джим. Олій у голові не така річ, щоб її можна мірити, як олій у фляшці.

В. Будзиновський.

З МОНАСТИРЯ.

13)

— Як би вже доміркувалися, то прийшли би по нього гайдуки, не молодий Муганівський по сідло.

По роботі оба пішли до шинку Катулі. Нарайчик доміркувався, що шляхтич хоче балакати з ним в чотири очі, тож сів собі при окремім столі. Грибчук присівся до Колодина. По хвили увійшов Муганівський, присівся до Нарайчика і зараз розпочав розмову. Розпочав її не сідлом, а домашними клопотами Барицького, питаючи:

— Ви чули, що сталося в Данильчині?

— Чув, бо про се всі балакають.

— Щож кажуть тут в Устю?

— Як хто. Дехто каже, що вона жертвувала себе у вашій обороні, бо любить вас. Інші кауть, що вона втекла, бо полюбила якогось пройдисвіта козака і не хоче стати вашою жінкою.

— А ви що гадаете?

— Я? Я гадаю, що вона вас любить.

— Кажете, що жертвувала себе в моїй обороні? Мені не потрібна ніяка оборона, бо ніяка небезпека не грозить мені. Як би грозила, то вона може надіється оборонити мене, втікаючи за ворота і решітки монастиря? Хоч вона лиш дівка, то така дурна, щоби так думати, вона не є.

— Вам не грозила ніяка небезпека? А я гадаю, що панна знала про сю небезпеку. Вона знала, що той пройдисвіт любить її, дуріє за нею. Вона знала, що ним трясе скажена заздрість. Вона знає, що заздрісні спосібні до всього, щоби лиш нікому не дати дівчини, котрої самі не годні дістати. Вона мабуть потерпала, що як її звінчають з вами, то сей біснуватий убє вас. І я гадаю, що вбив би.

— Так гадаете?

— Так гадає кождий, хто знає козаків. Вони не знають ціни людської крови, людського життя. Вони зарубують людей на смерть, хоч би тільки на те, щоби спробувати, чи шабля гостра.

— Я все ще не збагну, як мене годна спасти дівка, вступивши до монастиря. Чи своїми молитвами випросить для мене на сторожів пару ангелів з огненними мечами?

— Вступаючи до монастиря, вона мабуть хотіла обезсилити зазрість козака. Як ви її не возьмете, то Савич не повинен би мати бодай сеї причини наставати на ваше життя.

— Кажете, бодай сеї причини. Або він може мати ще яку? — спитав шляхтич.

— А пімститися за те, що через вас він тої дівчини не дістав. Козаки такий народ, що за пімсту ніколи не забуває.

Все те Нарайчик натеревенив на те, щоби шляхтич, потерпаючи про своє життя, відказався від дівчини і втік у свою Полтавщину.

Шляхтич призадумався. Нарайчик гадав, що свою ціль вже осягнув, коли шляхтич, що тягнув мід чашу за чашею, промовив:

— Вона жертвувалася, щоби спасти мене, то мій обовязок спасти її від повільного, довголітнього конання в тій гробниці живих!

Нарайчик, здивований, витріщив на нього очи.

— Я сторонський, тож хотів би мати раду когось такого, що добре знає Устя і відносини в Устю.

— Питайте, що вам треба знати, — сказав Нарайчик поквапно, бо був дуже цікавий, з чим шляхтич виїде.

— А ви добре знаєте Устя?

— Як мою кишеню. Я тут родився і постійно жив тут. Як я був дитиною, то ще зеленів ліс там, де тепер тота, як ви кажете, гробниця живих.

— Покляніться, що не виявите нікому, то скажу вам щось!

— Нехай мене побє рука божа, як я скажу кому слівце! В моїм роті не бабський язик, що меле без упину, треба чи не треба; найбільше там і тоді, де і коли не треба.

— То слухайте! — шепнув шляхтич, нахилившися до Нарайчика. — Мені потрібний розумний, хитрий, меткий і смілий помічник.

— До якої роботи? — спитав Нарайчик, коли шляхтич затявся.

— Добре заробить, — відповів шляхтич, — і ви заробите. Заплачу ліпше, як за сідло. Грубо ліпше.

Нарайчик вгадав, що в шляхтича на умі, бо перед хвилиною шляхтич сказав, що коли Гальшка жертвувалася в надії, що тим спасе його, то він обовязаний спасти її.

— Чи ви не хочете вихопити дівчину з монастиря? — спитав Нарайчик, глянувши шляхтичеви просто в очи.

— Ви не злу гаку піддаєте мені! — відповів Муганівський, бутьтоби таке ще цілком не було йому в голові. Се можливе? Яким способом? Хитрістю? Наскоком? Багато треба помічників? Що се коштувало би?

В голові Нарайчика виринув новий плян. До сего пляну треба було йому роздути у шляхтича заздрість і страх, що міг би спізнитися. Він відповів:

— Найліпше було би викрасти. Коби гроші, то помічників знайдете. Та чи не буде се запізно?

— Чому гадаєте, що могло би бути запізно? Приготовання до того викрадення будуть може тягнутися довше як новіціят?

— Приготування були би дуже короткі. До трох днів панна вже могла би бути вашою жінкою. Та саме те, що викрадення з монастиря не треба довго орґанізувати, ви можете спізнитися. Чи ви певні того, що й козак не загадав захопити дівчину? Козаки, то народ очайдухів. Вони великі збиточники. Викраде дівчину лиш на те, щоби шляхтичеви зробити збитка.

На лице Муганівського виступила трівога. Вхопивши Нарайчика за руку, став пошепки благати:

— Поможіть мені! Возьміть на себе винайдення помічників. Зробіть плян. Озолочу вас. Мій тесть озолотить. Відразу станете богачем!

— Чи ви хочете стояти на боці, і лиш взяти собі дівчину, викрадену іншим?

(Далі буде).

Ф. Н.

* * *

Най грізна зима шаліє
І руйнує все живе,
Най холодний вітер віє,
Хуртовиною реве.

Най снігом собі метає,
Най локриє все... Дарма!
Що весною цвисти має —
Не зруйнує не зима.

З ЮВИЛЕЙНОЇ КАМПАНІЇ У. Н. СОЮЗА.

АЛТУНА, ПА.

Ювилей на ділах.

Заходом бр. Неп. Зач. Пр. Богородиці, від. 145 У. Н. Союза, відсвятковано дня 10-го листопада 40-літній ювилей У. Н. Союза.

Свято розпочалося в укр. греко-кат. церкві панахидою, яку відправив о. С. Маланяк за померших братів і сестер-Союзовців. Потім всі удалися до церковної галі.

Свято-концерт відкрив громадянин Антін Лаврук, предсідник відділу. Потім молодь під проводом о. Маланяка відспівала американський гимн.

Довголітній член, гром. Григорій Сеньків, візвав присутніх пошанувати померлих через повстання з місць, що й зроблено. А потім говорив про потребу зміцнення Союза новими членами. Знову о. Маланяк вияснив ширше ідею У. Н. Союза та все те, що зробив У. Н. Союз для нашої іміґрації, членів і української справи.

Потім наступили деклямації дітей: Ірени Оріховської й Евелини Ґарбінської. Панна Софія Дмитришак пояснила справу ювилею У. Н. Союза англійською мовою. Гість, гром. Петро Ґарбінський, забрав теж слово про Союз. Гостя, гром. Марія Кость з Реймі, Па., відспівала сольо в честь Союза. А на закінчення предсідник візвав тих, що не є в Союзі, щоб ставали в Союзові ряди.

Потім вступив один старший громадянин до У. Н. Союза, як теж вписано до Союза 9 дітей. Кінцеве слово виголосив секретар ювилею, нижче підписаний. Свято закінчено українським гимном „Ще не вмерла Україна".

І. Олексин, секр.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ШІКАҐО, ІЛЛ.

Свято української музики і танку.

Дня 12-го грудня ц. р. відбудеться в Шікаґо, у великій галі театру „Селвин", заходами одної з найбільших тутешніх газет „Дейлі Нюз", велике українське „Свято музики і танку". Свято має на цілі познайомити найширші кола тутешнього американського громадянства з багацтвами українського фолькльору. Наше свято є одним з яких 30 ріжних національних виступів у т. зв. „Карнавалі Національностей", який влаштовує „Дейлі Нюз" уже третім наворотом. Дохід з цього свята призначений на українські добродійні цілі.

Святто це заповідається під кождим оглядом якнайкраще. Програма дуже добірна, широка й цікава. Виконавцями будуть найкращі артистичні сили. Виступить Український Хор міста Шікаґа під управою Юрія Бенецького. Танцюватиме Клюб Танцюристів Школи Авраменка. Будуть виступати солісти з жартобливими українськими народніми піснями в обрібках найкращих наших композиторів. Виступатимуть зі співами відомі артисти, як Марія Машир-Бенецька і Олександер Юрченко. Виступить теж Квінтет Кубанських Козаків. Надіються, що та цікава програма, як і її ціль, стягнуть на свято всю свідому українську громаду.

ДІТРОЙТ, МІШ.

Молодь при забаві, але корисній.

Дня 24-го листопада українська молодь улаштувала величавий танець в одним з найпопулярніших готелів міста Дітройту, — а це в "Slatler Hotel". Це є перший того роду виступ, зааранжований на ширшу скалю. Своєю надсподіваною присутністю молодь вказала нашому старшому проводови, що вже найвищий час, щоб ми мали модерну свою власну домівку, як народню інституцію, де малиб приміщення орґанізації молоді й де можнаб влаштовувати забави.

Були спротиви і критики щодо цього балю в Стетлер готелі. І тому багато молоді не прибуло на забаву. Були сумніви, що танець не вдасться. Були й нарікання, щю ми завчасно деремо носа до гори, влаштовуючи танець в однім з найліпших готелів, коли є свої салі.

Однак ініціятори, а було їх три, розуміли психольоґію української молоді, бо самі стоять в її рядах. І тому вірили в свої сили. Рішили скликати ширший комітет, до котрого малиб входити представники від кожної молодечої орґанізації. Представили справу, рішили і взялися до роботи. Як сказано, так зроблено.

Мотиви, котрими ініціятори керувалися, були такі: показати українській молоді власну силу. Друге: українська молодь може забавитись у примірний спосіб і в найкращих готелях нарівні з найкращою американською, молодю. Далі ми бажали тим робом приготовитись до зїзду української молоді, що має відбутися наступної осени в місті Дітройті. Ми бажали теж створити, якщо вдасться, центральний комітет з молодечих орґанізацій.

Признаюсь, як один з комітету, що були деякі недомагання. Але прошу зрозуміти, що все те потягало за собою кошти, а це була велика перешкода. На забаву прибули поверх чотири сотні української молоді. Всі були в дуже добрім настрою й провели час якнайкраще. А при відході всі хотіли знати, коли зможуть вдруге зійтись та ще раз так гарно забавитись і в такім гарнім місці.

Увесь дохід, котрий останеться, буде призначений на якусь ціль, яку комітет буде вважати потрібною. Звіт комітету буде оголошений пізніше.

Пишу цих кілька слів, щоб підбадьорити батьків української молоді в Дітройті й околиці, що їх діти вже прокинулися зі сну й почали жити. Діти хочуть тільки помочі і щирого серця батьків у їх змаганнях зорганізуватися в одну велику українську родину, котра моглаб дальше продовжати на вільній землі Вашинґтона працю батьків, плекати українські звичаї, українську мову, музику та пісню і допомагати Україні визволитись. Українська молодь хоче покласти кінець сварням, партійним ненавистям, котрі є штучно витворені нашими ворогами, щоб розбивати та розторощувати наш наіональний орґанізм.

Нехай буде кожному відомо, що ми не мали й не маємо на думці розбивати зорганізовані гуртки молоді. А навпаки, хочемо піддати більшого духа, більшого заінтересування молодечими орґанізаціями. Нашим національним бажанням є, щоб наша молодь якнайбільше горнулась до своїх орґанізацій та інтересувалась українськими справами. Ми знаємо, що в Дітройт і околиці вже існують льокальні гуртки молоді. Але вони одні з одними дуже мало обзнайомлені. Отже ми хотіли, щоб на спільній забаві могли вони зблизитись до себе. І як можливо, створити центральний комітет, так, щоб всі молоді гуртки час від часу давали подібні спільні забави, бенкети, чи концерти або вистави.

Всі присутні, що були на цій забаві в тій просторій салі, котра показалась замалою, були задоволені. Цей вечір останеться на довго в їх памяти.

Тож просимо старше громадянство підтримати той настрій молоді, а це вийде на добро громади й української справи.

І. В. Іванчук.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Союз Українок оживлює свою працю.

Загальна кріза всього життя в Америці відбилася неґативно також і на діяльности Союза Українок, якого члениці переважно належать до кляси людей, яку сучасна кріза вдарила найболючіше. Тому й не диво, що діяльність Союза Українок останніми часами не була такою активною, якою вона повиннаб бути. Навіть помешкання для свойого головного уряду Союз Українок не міг оплатити, бо з відділів не приходили датки, які за статутом належиться посилати для централі, щоб підтримувати її діяльність. Тому головному урядови СУА довелося витратити багато часу та енерґії, щоб знайти відповідне приміщення для своєї канцелярії. Тепер нарешті таке приміщення знайдено й уряд Союза в нім розташувався.

Уряд тепер береться до підготовки наступного конґресу СУА, який має відбутися в травні 1935 року. На той рік припадає десята річниця заснування СУА, яку американські Українки відсвяткують поширенням і оживленням діяльности своєї одинокої всеамериканської жіночої орґанізації. Головний уряд СУА звертається до всіх своїх відділів і до окремих діяльних члениць Союза з закликом, щоб вони проявили знову свою жваву діяльність для придбання нових члениць до СУА, для придбання коштів, як на потребу СУА, так також і на ті національні потреби, про які головна управа СУА все нагадувала й буде знову нагадувати.

Вся діяльність СУА залежить в першу чергу від діяльности окремих відділів та окремих члениць СУА на місцях. Коли відділи й окремі члениці не поведуть далі знову жвавої праці, то сама головна управа СУА нічого не зможе зробити. Управа з центру може лише давати в певних випадках ініціятиву, координувати працю окремих відділів, провадити працю СУА, як одної цілої орґанізації, але вона не може веявити великої активности безпосередньо на місцях. Отже діяльність СУА, знову повторюю, залежить від тої діяльности, яку виявляють окремі відділи та члениці орґанізації.

Управа СУА кличе всі відділи й окремих члениць оживити свою діяльність на місцях, а в усіх справах звертатися на адресу:

"SOJUZ UKRAINOK,"
217 East 6th St., New York City.

Катерина Кедровська, п. р.

МЕНЧЕСТЕР, Н. Г.

Свято державности.

Українська громада в Менчестер, згуртована при укр. кат. церкві, обходила в неділю, дня 25. листопада, Свято Української Державности.

По Службі Божій відправлено панахиду за поляглих героїв, що віддали життя за Україну.

На середині церкви була гарно уладжена могила з березовим хрестом. Побіч хреста стояли по два вояки з крісами в руках і чотири молоденькі дівчата, котрі принесли зелений вінок з синьо-жовтими стяжками. Все те виглядало гарно.

Підчас панахиди місцевий парох, о. М. Н. Скроцький, виголосив патріотичну промову і заохотив зібраних до жертв на наших бідних інвалідів. Пополудні відбувся концерт, який складався зі співів, деклямацій і святочної промови. Вступне слово виголосив гром. Ю. Датків, секр. від. 178 У. Н. Союза. Він гарно пояснив зібраним значіння цього свята і сказав теж, що з цьогорічним Листопадовим Святом припадає 20-літня річниця тої хвилі, коли в 1914 році наші Українські Січові Стрільці пішли до бою з Москалями. Дальшою програмою проводив місцевий учитель п. Н. Лисюк.

Співав мішаний церковний хор, якого члени виступили в українських строях, як теж хор молодечий з української школи, яку недавно засновано. Співано пісні найкращих наших композиторів. Обидва хори вивязалися зі свого завдання дуже добре. Це праця п. Лисюка, котрий доложив багато труду, щоб хори вивчити.

Дуже гарно пописалася з деклямацією панна Олена Довгучуківна з Бостон, Масс., за що присутні не жалували їй оплесків. Деклямували: Р. Бурин, Е. Буцяк, М. Кухар, Я. Струса, Ол. Струса і М. Петричкович.

Святочну промову виголосив гром. Н. Давискиба з Бостону. Бесідник надмінив, що тисячі Січових Стрільців погибли за Україну, але прийде час, коли повстануть нові Січові Стрільці і стануть до боротьби за нашу неньку Україну.

Два молоді хлопці, В. Датків і Я. Петрик відограли на скрипках дует в супроводі панни Марії Петрик на пяні. Публика нагородила їх бурею оплесків.

Жертви на поміч інвалідам зложили по $1: П. Моргаль, О. Датків, М. Добрянський, В. Петрів, М. Костина, Й. Петрик, Н. Ковальчук, П. Кухар, Й. Харко, М. Маркович, І. Мороз, Н. Давискиба, Т. Ґолембовський, М. Тижбір, О. Буцяк, О. Беднарчик; по 50 центів: В. Петричкович, М. Завінський, Р. Петричкович, Н. Заворотній, В. Качмарський, А. Петрик, П. Мигаль, П. Кірилюк, І. Куриляк, І. Присташ, З. Могиляк, Н. Комуніцький, М. Бурин, Е. Петрик, Е. Могиляк, З. Куриляк, А. Присташ, М. Ґолей, І. Струса, М. Романець, Т. Кіт, М. Петричкович; по 25 ц.: В. Качмарський, М. Петрик, І. Пейко, Т. Мигаль, В. Сенидяк, П. Байко, К. Струса. — Дрібними датками зібрано $5. — Разом $31.50, які вислано через Обеднання на інвалідів.

Треба згадати, що деякі громадяни, котрі вважають себе за „добрих" патріотів, не почувались до обовязку бути на Листопадовім Святі.

На кінець додам, що по відспіванню гимну „Ще не вмерла Україна" присутні розійшлися домів із задоволенням, що сповнили свій громадянський обовязок.

Юрій Датків, секр. від. 178.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

РАЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. Вільних Козаків, від. 316, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в четвер, 13-го грудня, точно в годині 8-мій ввечір. Отсим заявляється, що кождий член цього товариства мусить бути присутний на річних зборах. На цих зборах буде голосування на уряд на 1935 рік. Проситься членів, щоб на ці збори кождий член старався привести бодай по одному новому членови. Довгуючі члени зволять вирівнати свої залеглости, бо контрольна комісія забере книжки до обрахунку. Суспендовані члени, як заплатять свій довг, то цього місяця будуть приняті наново. — В. Гурянський, секр.

ГАРВЕЙ, ІЛЛ. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 335, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річні збори відбудуться в пятницю, 14-го грудня, точно в годині 7-мій ввечір, в домі під ч. 125 В. 150 вул. Обовязком є кождого члена бути на річних зборах, бо є важні справи до полагодження, як також буде вибір уряду на 1935 рік. Неприявні члени будуть карані після статута. — Н. Гуцул, предс.; А. Кохарський, кас.; І. Устіяновський, секр.

МІННЕАПОЛІС, МІНН. Тов. Зап. Січ, від. 385, повідомляє, що річний мітінг відбудеться в неділю, 16-го грудня, в годині 2-гій пополудні, в Укр. Домі Просвіти, 700 Джексон Ст., Н. І. Обовязком є кождого члена бути начас. Будемо приймати нових членів без оплати вступного. На тім мітінгу буде вибір уряду на 1935 рік і інші справи до полагодження. — Йосиф Греськів, предс.; Н. Дмитрук, кас.; О. Козак, секр.

СТ. ДЖОЗЕФ, МО. Тов. Запорозька Січ, від. 355, повідомляє всіх членів і члениць, що річні збори відбудуться в неділю, 16. грудня, в годині 1-шій пополудні, в галі парохіяльній. Обовязком є кождого члена і члениці прийти на збори. Уряд здасть справоздання за 1934 рік, а відтак буде вибір уряду на 1935 рік. Проситься тих членів, котрі ще не змінили своїх грамот, нехай принесуть старі грамоти на мітінг. Неявившийся на річні збори член підпадає карі після статута. — П. Рак, предс.; Ф. Солоничний кас.; П. Занько, секр.

МУЗЕЙ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ УКРАЇНИ В ПРАЗІ

ДО УКРАЇНСЬКИХ ДІТЕЙ, ЧИТАЧІВ „СВОБОДИ".

В кожній країні, у кожного народу є свій Музей, а як де то й по кілька музеїв. Музеї бувають ріжні. В одних зібрані памятки про культурне життя народу, в інших про давно минулі часи, про народні звичаї, мистецтво й т. д. Такі музеї мають і Українці в Києві, Львові, Чернівцях, Ужгороді, Полтаві, Черничові, Катеринославі й у багатьох інших містах. Але бувають іще й такі музеї, де зібрані памятки про національне відродження народу, про його боротьбу за свої права й про його визволення зпід влади ворогів. Такий музей Українці мають покищо на чужині, в Празі. Називається він „Музей Визвольної Боротьби України".

В цьому Музею є кілька відділів: військовий, політично-дипльоматичний, еміґрантський, загальний, мистецький та інші. В кожному з них зібрано багато річей з нашої визвольної боротьби. У військовому відділі є прапори нашої армії (один був так пошматований у бою, що з нього залишилася лише половина), є зброя й уніформи українського війська, памятки Українських Січових Стрільців, відзнаки й нагороди наших військовиків, багато фотоґрафій з війська й т. д. Відділ політично-економічний складається головно з документів, що свідчать про наше національне визволення й державне життя, коли Україна була самостійна, коли її признавали й інші держави, коли вона мала в ріжних столицях Европи, Америки й Азії своїх послів. Про все це зберігаються документи, які переховуються тепер у Музею. Вони свідчать, що Україна була самостійною державою і має привернути собі державне становище. Дуже багатими є також і інші відділи Музею. У відділі еміґрантському зібрані матеріяли про життя й працю наших людей, розкинених тепер по цілому світі. У відділі мистецькому є багато художніх праць наших талановитих майстрів, особливо тих, що вчаться й здобули собі славу за короном. У відділі театральному зібрані памятки про подорож української капелі О. Кошиця, яка придбала українській пісні велику славу в Старому й Новому Світі, про визначні виступи наших співаків, артистів, хореоґрафів і т. д.

Український Музей у Празі розрісся вже до такої міри, що потребує вже собі власного помешкання. Такі музейні доми в кожного народу бувають звичайно найліпшими й найбагатшими будівлями, є їхньою гордістю і служать прикрасою їхніх столиць. Музей Визвольної Боротьби мусить будувати свій Український Дім на чужині, де його будуть бачити не тільки свої, а й чужинці, наші приятелі й вороги, й тому особливо муситься дбати про добрий вигляд цієї будівлі. Український Дім буде не тільки служити потребам Музею, але й свідчитиме про силу й орґанізованість українського народу, буде маніфестувати наші державні змагання. При сучасних умовах це можна робити тільки спільними силами всього українського громадянства. Музей скрізь розіслав свої заклики про пожертви на Український Дім. Першими на них відгукнулися українські діти. Найпершою була пожертва 300 левів від дітей одної матери, яка не хоче, щоб її назвище публікували в часописах. Цих 300 левів діти мали на ялинку й рішили пожертвувати їх на добре українське діло. Їх учинок настільки гарний, що коли збудують Український Дім і засвітять у ньому перше світло, то воно засяє вогнями ялинки для Українців у цілому світі, для всього нашого замученого народу. Були й інші дитячі пожертви. Діти, що виховуються в Українському Притулку в Подєбрадах (Чехословаччина), заощадили зі своїх грошей кілька корон і пожертвували на Український Дім. Це здебільшого сироти або діти еміґрантів: свою пожертву вони склали з дрібних шажків. Були пожертви й від окремих дітей. Але ще не дуже багато. Ще мабуть не до всіх дійшли заклики Музею, ще мабуть не всі діти знають про цевелике діло. Редакція „Свободи" містить цю статейку, щоб усі його читачі дізналися про Музей Визвольної Боротьби України й допомогли йому збудувати Український Дім у Празі. Наші архітекти вичислили, що коли всі малі читачі „Свободи" знесуть лише по одній цеглині на будівлю Українського Дому, то з того повстане ціла висока стіна. Булоб добре, якби ми таку стіну збудували й зробилиб на ній золотими буквами напис: „Цю стіну збудували малі читачі „Свободи" на добро Україні". Вонаб свідчила, що нас багато й що ми дбаєбо й про цілком поважні справи. Давайте, візьмемося за це й зробимо.

Хай же кожен малий читач „Свободи" зложить свою цеглину на будівлю Українського Дому в Празі, зазначивши, що це є від читача.

Гроші на цеглу треба пересилати до Обеднання, або на адресу Директора Музею, проф. Д. Антоновича:

PROF. D. ANTONOVYC,
Praha, Nusle 245, Czechoslovakia.

ТРИ БРАТЧИКИ МАЛЕНЬКІ

Тарасик і Ромчик тай Орцьо маленький,
Вони собі в трійку братчики рідненькі;
Батенька і неньки кохані діточки,
Як весною в полі дрібненькі квіточки.

Личка їх дитячі немов цвіт калини,
А очка неначе ті морські глибини:
Бо душі вкраїнські із них промовляють,
Томуж то ті очка як зірки сіяють.

Вони батька й неньку нічим не турбують,
Дідуня й бабуню й рідних всіх шанують,
І до всіх і всюди вони все гречненькі:
Тарас, Роман, Орест — три брати маленькі.

І хоч ще маленькі й читати не знають,
Але про це добре вони памятають:
Що вони вкраїнські козаки маленькі,
Бо так їх навчили батенько тай ненька.

І що для Вкраїни їм треба все жити
Тай Неньку Вкраїну понад все любити;
Бож вони вкраїнські діточки любенькі:
Тарас, Роман, Орест — три брати маленькі.

Анастасія Рибакова.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

DIES AWAITING BRIDAL MARCH.

McKees Rocks Man Buried From Church Where He Was to Have Wed.

Death turned a bridal march into a funeral dirge yesterday in McKees Rocks.

Friends of John Salak, 24-year-old orchestra leader, sat in silence in St. Mary's Ukrainian Greek Catholic Church, where he was to have been married, and heard his last rites instead.

The six young women who were to have acted as bridesmaids for Mary Kubant, 19, of 30 Ohio St., Stowe Township, laid aside their white dresses to garb themselves in black at the burial of her intended husband.

The marriage was to have been celebrated shortly after the Ukrainian Christmas, early in January. Salak died in his sleep Tuesday night. When his mother went to waken him to go to work at the Gulf Refining Company, Neville Island, where he had been employed as pipefitter, she found him dead of a heart attack.

Salak was active in affairs of St. Mary's Church, where he was a trustee and a member of the choir. He was also prominent in Ukrainian lodge affairs and was an officer in the Ukrainian Americanization League.

He was the son of Metro and Anna Salak, 319 Washington St., McKees Rocks, who survive him, as well as three brothers. Miss Kubant is the daughter of Mr. and Mrs. William Kubant.

(Pittsburgh Press, December 2, 1934).

UKRAINIANS MARK FORTIETH ANNIVERSARY.

Local Group Celebrates Founding of National Order; Special Program.

The 40th anniversary of the founding of the National Ukrainian Association of America was celebrated with a special program and banquet by local branch, No. 59 at St. Mary's Ukrainian church, Beach street, yesterday afternoon and evening with more than 300 members, out-of-town guests and friends of the unit attending.

The one-day celebration was started at the church at 3 o'clock with a solemn requiem service in honor of the dead members of the local branch with the Rev. Andrew Beck, pastor of St. Mary's the celebrant. Following, the groups in attendance retired to the basement hall in the church building where a "university" was opened by the local official board. At that time, the official welcoming of the guests took place; also, the reviewing of the association as a whole and its local affiliation's progress were recalled to the members.

Children Give Program.

The business session was augmented by a special program, directed by Father Beck, in which several children of the parish presented a series of skits and also gave readings of poems of an Ukrainian theme.

Taking part in this portion of the day's list were the following: The Misses Stella Lobodynski, Ann Paproska, Mary Moksiwin, Anastasia Lytwyn, Amelia Hlews; also, Harry Hlews, Peter Lewkowich and Stephen Paproska.

The festivities paused during the late afternoon to be resumed in the early evening when a commemorative banquet was in order in the church hall. Edward Cynowicz, president of the local branch, opened the dinner with the Rev. Andrew Beck officiating at the invocation. Guest speakers at that time were the Rev. Beck, Edward Cynowicz, Ivan Hlewa, Martin Symanski and Roman Slobodian, supreme financial secretary and treasurer, of Jersey City.

The National Association, of which the local branch is a link, was instituted in 1894 with its initial branch introduced at Shamokin, Pa. Since that time, its membership has grown to a list exceeding 30,000 with branches throughout Connecticut, New Jersey, New York, Massachusetts, and all the neighboring states in the northwest and middlewest.

Assets Are $3,650,000.

According to a recent audit, the association's assets are listed at $3,650,000 with a 130 per cent valuation on its certificate holdings, according to the official mortuarary table. It is the largest fraternal and death benefit order involving the Ukrainians in America.

The Association has headquarters at Jersey City, and publishes two newspapers; one, a daily, in the Ukrainian language, by the name of "Svoboda," (Freedom); and the other, weekly organ in English for the juvenile members of the fraternity.

The local unit has a membership of 160 with the following members listed on the official board: Edward Gynowich, president; Ivan Hlewa, secretary; Martin Shymanski, treasurer; Leon Bech and Daniel Charnosky, trustees. The local unit meets monthly at the St. Mary's Ukrainian church parlors on Beach street and it's closely associated with the parish activities.

Also present at the celebration was a delegation of members of branch, No. 84, of Southport, this contingent headed by Michael Gudzik, president. Local branch, No. 30, of the Ukrainian Workers Association of America also was represented by a large group, William Fedak heading this delegation.

(The Bridgeport Telegram, October 29, 1934).

UKRAINIAN SOCIETY PLANS FETE DECEMBER 14.

The Ukrainian Institute will hold its annual Good-Fellowship Night on Friday, December 14, at the Ukrainian Hall, 847 N. Franklin street.

Dr. Wilmer Krusen, president of the Philadelphia College of Pharmasy and Science, will speak on "International Relationship in the Community."

Mrs. Gustav Ketterer, chairman of the juniors of the Southeastern district, State Federation of Pennsylvania Women, will also speak.

Representatives from the following organizations will take part: American Legion Auxiliary, Chamber of Commerce, Board of Education, Parent-Teachers' Association, Needlework Guild of America, King's Daughters, D. A. R.'s and various civic organizations of the city.

There will be a musical entertainment in costumes, with a mythical tour to Ukraine, where native folk dancing, folk lore, arts, crafts and embroidery will be viewed.

The affair is for the benefit of the Ukrainian Institute's Christmas and Student Aid Funds.

The institute was founded three years ago by Mrs. Valentina Kachmarsky and dedicated to service for her transplanted countrymen. Its aim is to help them adjust their lives to their new environment, to further the interchange of culture between Americans and Ukrainians and to encourage international relationship in the community..

(Philadelphia Record, December 7, 1934).

BRING ARTS OF THE UKRAINE TO BOSTON

Homelands Exhibit of International Institute.

Mrs. Mary Iwaszko of Boston still pursues the ancient craft of spinning linen threads on a distaff as she was taught in her farm home place in the Ukraine. It is the method used in the days of Homer, for such weft and warp as those woven into the cloth which Penelope was said to have made while awaiting the return of Ulysses. The bright, cross-stitch embroideries which Mrs. Iwaszko recently displayed at the Homelands Exhibit of the International Institute and those which decorate her charming native costume reproduce in conventional patterns the vivid flowers of the Ukrainian steppe.

Mrs. Anna Zalechivsky, wife of the priest of the Ukrainian Orthodox Church in Boston, contributed to the recent exhibit by a display of decorated Easter eggs which she had painted by a process of batik dipping which she brings with her from her native land. The varied-colored designs have each their special significance and history. The shy Ukrainian maiden indicates the youth of her choice by dyeing two of these eggs for him at Easter time.

(The Christian Science Monitor, Saturday, December 1, 1934).

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДКОМУ КРАЄВИ.

НАЙСТАВН - ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

На визвольну акцію.

Братство св. Володимира, 105 від. У. Н. Союза, святкувало 4-го листопада ц. р. свій ювилей, на який загостив теж з головного уряду У. Н. Союза п. Роман Слободян, фінансовий писар.

Це небуденне свято звеличали теж дуже гарною програмою діти місцевої У. Н. Школи, які відспівали кілька народніх пісень, з яких присутнім дуже подобались ті, які виконані були з руханкою під вправною рукою вчителя У. Н. Школи, Т. Свистуна.

Підчас гостини й промов, які слідували, присутні зложили щирі жертви на визвольну боротьбу. По $1 зложили: Р. Слободян, Г. Шагала, Гавр. Слободян, І. Сорока, д-р Романів, д-р П. Дубас і В. Гарасимів. Решту зложено дрібними жертвами. — Разом збірка дала $15, які вислано.

Митро Пасічник.

САВТ ДІРФІЛД, МАСС.

На народні цілі.

Тутешній парох о. М. Продан відправив 5. листопада панахиду по поляглих борцях, які віддали своє життя за свій нарід і вітчину, та візвав приявних в церкві парохіян зложити жертву на Рідний Край.

Зложили: о. М. Продан $1.05; І. Олійник, Т. Тилєга, І. Костюк, О. Сельський та син Івана Михаляка по $1. Дрібними датками зібрано $3.95, отже разом $10, які призначено по половині на інвалідів і визвольну боротьбу. Окремо зложив ще $5 гром. І. Михаляк, призначуючи по $1 на інвалідів, Просвіту, Лемківщину, визвольну боротьбу та політичних вязнів. Через Обеднання переслано разом $15.

Олекса Сельський.

БОЛЮЧЕ ГОРЛО.

„Болить горло" — самі собою ті слова для лікаря не значать нічого. Звичайний пацієнт називає так усяке запалення горла або миґдалуватих залоз, однаково, чи воно є тільки в однім місці, чи більш загальне; чи захоплює тільки ту частину горла, яку видно крізь рот, чи сягає дальше і глибше поза ніс, або вниз до органів голосу, чи й де глибше.

Признаки болю горла є так загально відомі, що й нічого про них говорити. Та варт знати дещо про причини. Передівсім біль горла є тільки симптомом якоїсь заразливої недуги. Зараження може бути серіозне й небезпечне, наприклад при дифтерії. Далі, зараження може бути тільки місцеве, або бути наслідком якоїсь загальної недуги організму. Прикладом місцевого зараження може бути добре відома „жаба" в горлі, „анґіна". Це болячка, яка твориться за миґдалуватими залозами, „тансилс", і є дуже болюча. Більшвидко проходить і болячка гоїться, коли її розкрити і випустити матерію. З другого боку, від болю горла починається багато недуг, які не є недугами горла, а захоплюють цілий організм. Так, наприклад, біль горла невідмінно супровожає дифтерію, шкарлятину, інфлюенцу, в деяких випадках затроєння крови й інші недуги. Тільки лікар може сказати, чи справа неважна, чи може ховається за нею якась недуга.

ФЛІС.

Інспектор приїхав на візитацію сільської школи. Учитель наче не звертає уваги на інспектора, ба сидить у капелюсі. Як ученики вийшли, учитель каже: Прошу не гніватися, що я сидів у капелюсі, та я мусів, бо якби діти довідалися, що я маю ще когось над собою, то тоді я не міг би вже дати собі ради з ними.

— Коли сам хтось грає, то це зветься сольо; коли два, то це дует; коли три, то терцет; а як це зветься, коли чотири грають?

— Брідж, прошу пана професора!

НЕЗАГНУЗДАНИЙ ТАРЗАН. (138).

Ольга, вертаючись від ріки, видала напів заглушений крик та відвернулася від грізної постаті, що заступила їй дорогу до хати. Зубят, король малп, що полював далеко від своєї череди, побачив дівчину, як вона йшла до води.

Тепер він станув проти неї. Король малп не був гарною звіриною, коли його міряти людськими мірами. Але самиці племени й самий Зубят уважав свою шерсть, немов би присипану сріблом, дуже гарною.

Його звисаючі рамена та подовгаста голова, що спадала глибоко між плечі, він теж уважав признаками великої краси. В його малім дикім мозку була, видко, думка, що ця дивна самиця людей мусить дивитися на нього з подивом.

Зубят чув, що його краса певно була більша, як краса тої великої безволосої малпи, що мала дівчину. Але Ольга бачила перед собою тільки огидну бестію, дику й жорстоку карикатуру людини, що наступала на неї.